

Тематска
анализа/дијагностика:
**ИКТ секторот и
бродбенд
инфраструктура**

Извршно резиме

Република Северна Македонија сеуште ја нема усвоено Стратегијата за ИКТ која што го опфаќа периодот 2020-2025. Но, за развојот на бродбенд мрежите како главен документ е Националниот оперативен бродбенд план, каде што се наведени и таргетите на државата до 2029 година. Тоа скоро соодествува со таргетите на Дигиталната декада 2030 на Европската Унија, со која што и можа да се споредат состојбите и целите.

Националниот оперативен бродбенд план (усвоен во 2019) потребно е да се ревидира за да може да се направат одредени корекции кои што ќе дадат нов импулс во делот на финансирање на Националната транспортна оптичка мрежа во земјава. Исто така, откако ќе се усвои Националната стратегија за ИКТ и акцискиот план, дел од надлежностите кои што сега припаѓаат на различни институции, како што се МИОА, АЕК, ЈП МРД, итн. треба да преминат во Агенцијата за дигитализација. Според NetworkReadinessIndex, Северна Македонија е рангирана на 64 место (извештајот од 2021 година) од 130 анализирани држави во севкупното рангирање. Нејзината главна сила се однесува на Импакт. Најголемиот простор за подобрување пак, се однесува на технологијата. Иако најголемиот дел од територијата на државата е поврзана на Интернет (преку тн. бродбенд технологија), сепак најголемото заостанување државата ја бележи кај ултра брзиот Интернет од над 100Mbps во споредба со земјите од Европската Унија, а до некаде заостанува и кај брзиот Интернет (помеѓу 30-100Mbps).

Државата се подготвува за имплементација на 5Г технологијата во еден град (до 2023 година), со што ќе фати приклучок со земјите од ЕУ каде што веќе во повеќе држави оваа технологија се користи. Во текот на 2022 треба да се потпишат договори во телеком оператори за 5Г.

Дигиталните услуги се двигател на економскиот раст, намалување на корупцијата и елиминација на чекањето пред шалтери. Сепак развојот на електронските услуги споро се одвива, а исто така при развивање не се води доволно сметка дека сите услуги треба да бидат поставени на еден единствен Национален портал за електронски услуги. Втор проблем е идентификацијата на граѓаните при креирање на корисничка сметка. Електронската идентификација треба да го олесни овој процес во голема мера. Постои потреба од поголема промоција и подигнување на свеста кај населението околу постоењето на електронските услуги, а Владата треба со заклучок да ги затрови шалтерите за сите услуги кои што постојат онлајн.

Дигиталните вештини се клучни во имплементацијата за дигиталната трансформација и програмата на Владата во делот на дигитализацијата. Затоа потребно е да се создадат кадри, како професионалци кои што ќе ги пополнат празните места за ИТ кадар со повеќе јавни институции, така и самата администрација да се обучи за употребата на ИТ системите. Исто така е потребно населението да се навикне на дигиталните трендови, е-трговијата, е-размената, интероперабилноста, употребата на електронски документи, итн. За таа цел, потребно е во исто време и значително зголемување на инвестициите во сајбер безбедност.

Северна Македонија во изминатиот период во повеќе наврати беше предмет на сајбер напади и треба да се очекува дека тие може да зачестат во следниот период.